

Извадок од Извештајот на ЕК за напредокот на Република Македонија за 2009 година

4.11. Поглавје 11: Земјоделство

Постигнат е напредок во делот на **хоризонталните прашања**. Донесен е закон со којшто се утврдуваат процедурите за работење на Државниот инспекторат за земјоделство. Тука се вклучени задолженија за координирање на претпристапната помош за земјоделство и руралниот развој. Во повеќе одделенија на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство (МЗШВ) и соодветните агенции се вработени дополнителни лица. Сепак, човечките ресурси во МЗШВ сè уште се недоволни за да се справат со постојните и идните одговорности. Клучна работа која загрижува е капацитетот на Министерството да го одржува и понатаму да го развива регистарот на лозја и другите инструменти за управување.

Вкупно 63,9 милиони евра се доделени на шемите за *директна поддршка* за 2009 година. Истите ја вклучуваат шемата за поддршка на основниот приход надополнета со целосните износи под одредени околности, премиум исплати за избрани стратегиски земјоделски култури и добиток, други шеми за директни плаќања, како што се исплати за осигурување и исплати за хоризонтална поддршка за конкретни групи земјоделци или подрачја. За да се квалификуваат за која било од тие шеми, земјоделците треба да се регистрирани во интегриран регистер на земјоделски стопанства. Подготовките за воспоставување на целосно функционален регистар на земјоделски стопанства, кој, како поткрепа има и автоматизиран систем за ИТ, се во напредната фаза.

Може да се забележи одреден напредок кон воспоставувањето интегриран административен и контролен систем (ИАКС). МЗШВ ја гради основата на сеопфатен систем на ИАКС, кој вклучува пилот-шема за изготвување на систем за идентификација на земјишни парцели (СИЗП). Административната одговорност за верификација на соодветноста за помош е разјаснета. Катастарот на недвижности во моментот покрива околу 87% од земјата и приближно 81% од земјоделското земјиште.

Капацитетот на *Платежната агенција* (Агенцијата за финансиска поддршка на земјоделството и руралниот развој—АФЗПРР) е значително зајакнат на полето на руралниот развој, особено во поглед на нејзините контролни активности. Законот за основање на АФЗПРР беше изменет за да се направат потребните измени на правилниците за пренесеното управување со финансиската помош од ЕУ во рамки на компонентата V (ИШАРД) од Инструментот за претпристапна помош. Бројот на вработени во АФЗПРР е зголемен, како и нивниот капацитет за извршување на одговорности. Процесот на национална акредитација на АФЗПРР и помошните структури е завршен. Меѓутоа, развојот на административните структури кои ги исполнуваат стандардите кои се бараат за имплементација на Европскиот гарантен фонд за земјоделство (*ЕАГФ*) (директни плаќања) е во рана фаза.

Веќе постои основа за развој на одржлив и ефикасен информациски систем во земјоделството. Пилот-системот за известување за цените е оперативен, иако допрва треба

да се постигне усогласеност со стандардите на ЕУ. Законодавството за мрежа за сметководствени податоци на ниво на земјоделско стопанство (*ФАДН*) ги дава основните институционални предуслови за функционален *ФАДН*, иако сè уште не е целосно усогласена со барањата на ЕУ. Сè уште не е донесен закон за *државна* помош во земјоделството. Тековните мерки се разликуваат од одредбите на Заедницата за одредени подрачја.

Подготовките на полето на хоризонтални прашања сè уште се во рана фаза.

Одреден напредок е постигнат кај **полјоделските култури, растителните влакна и шеќерот**. Овие култури се утврдени како најважни култури и покрената е иницијатива да се изврши усогласување на законодавството со *acquis*. Подготовките на ова поле и понатаму се во рана фаза.

Мал напредок е постигнат на полето на **животински производи**. Започнато е со одредени работи во врска со усогласување на законодавството. Подготовките не бележат голем напредок.

Може да се забележи напредок во областа на **специјализирани (посебни) култури**. Усвоени се неколку подзаконски акти. Меѓутоа, постојното законодавство за вино треба да се усогласи со неодамна ревидираното *acquis*. Набавена е опрема за лабораториски контроли и регистрација на произведувачи и истата е функционална. Меѓутоа, административниот капацитет за управување на системите за контрола што се во изработка е значително ограничен. Донесени се измени на законодавство за производство на *тутун*. Скромен напредок е постигнат во усогласувањето со *acquis* на полето на специјализирани (посебни) култури.

Добар напредок е постигнат на полето на руралниот развој. Програмата за рурален развој 2007-2013 во рамките на ИПАРД е усогласена за да се зголемат финансиските средства кои се распределени под различни инвестициони мерки. Системот на ИПАРД за управување и контрола е веќе во функција, а ИПАРД Агенцијата, како и Телото за управување при МЗВШ се здобија со национална акредитација. Усвојувањето и систематизација на постапките за соодветна имплементација на програмата е напреднато и административните капацитети сè уште повеќе зајакнати. Донесени се подзаконски акти за воспоставување на системи за управување и контрола со ИПАРД. Политиката за рурален развој постапно се усогласува со критериумите на ЕУ. Подготовките во ова поле бележат напредок.

Може да се забележи напредок на полето на **политиката на квалитет**. Се започна со националната регистрација на ознаки за потекло и географски обележја. Сè уште не е донесен закон за квалитет на земјоделски производи. Подготовките на ова поле се напреднати.

Добар напредок е постигнат со **органско производство**. Напреднато е спроведувањето на Стратегијата 2007-2011 за развој на органско земјоделско производство. Во 2009 година, доделен е буџет од 815,000 евра за спроведување на програмата. Значително е пораснат

бројот на национално сертифицирани производители и на нивното земјиште. Подготовките на ова поле се напреднати.

Заклучок

Постигнат е напредок на полето на земјоделството и руралниот развој. Административните капацитети на оперативните структури на АФПЗРР и оперативните структури на ИПАРД се зајакнати, иако на други полиња административните капацитети и понатаму се слаби. Усогласувањето со *acquis* бара понатамошни постојани напори, посебно во поглед на темелно спроведување на усвоеното законодавство.